

Viešosios bibliotekos direktoriaus
pavadootojos, laikinai vykdančios
direktoriaus funkcijas,
2021 m. kovo 26 d. įsakymu Nr. V-16

Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešoji biblioteka

2021 – 2023 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

Asignavimų valdytojas	Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešoji biblioteka.
Misija	Viešoji biblioteka siekia sudaryti sąlygas vietos bendruomenės informacinių ir kultūrinių poreikių tenkinimui, atsižvelgiant į kiekvienos vartotojų grupės interesus. Biblioteka – informacijos, kultūros, saviraiškos, savišvietos, mokymosi ir laisvalaikio galimybės bendruomenei.
Situacijos analizė	
Išorinės aplinkos analizė:	
<p>Politiniai-teisiniai veiksniai. Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešoji biblioteka (toliau – Biblioteka) yra savivaldybės biudžetinė įstaiga, juridinis asmuo. Lietuvoje nėra patvirtintos bibliotekų vystymo strategijos, vieningų standartų ar kriterijų bibliotekų patalpoms, įrangos, dokumentų fondų atnaujinimo ar bibliotekos darbo kokybei vertinti, todėl viešosios bibliotekos asignavimai, skirti bibliotekos funkcijoms vykdyti, priklauso nuo vietos savivaldos organų darbo prioritetų.</p> <p>Biblioteka teikia informacijos, kultūros ir edukacines paslaugas Širvintų savivaldybės gyventojams ir padeda jiems realizuoti įvairialypius informacinius poreikius kintančiame pasaulyje, skatina socialinę sanglaudą ir žinių ekonomikos kūrimą. Biblioteka savo veiklą organizuoja vadovaudamasi Lietuvos respublikos įstatymais, poįstatyminiais aktais ir vidaus dokumentais – bibliotekos nuostatais, darbo tvarkos taisyklėmis, direktoriaus įsakymais. Biblioteka vykdo Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatyme reglamentuotą veiklą ir dirba vadovaudamasi UNESCO Viešųjų bibliotekų manifestu (1994 m.), tarptautinių bibliotekinių organizacijų (IFLA, PULMAN, NAPLE, EBLIDA) manifestais, deklaracijomis ir nutarimais. Biblioteka darbą organizuoja vadovaudamasi Bibliotekos fondo apsaugos nuostatais, Lietuvos bibliotekų fondo nuostatais, Lietuvos Respublikos standartais ir higienos normomis. Viešosios bibliotekos administracija numato 2018-2020 metų veiklos prioritetus, kuriais siekiama pagerinti ir išplėsti bibliotekų paslaugas bendruomenei bei pritraukti bendruomenę naudotis viešųjų bibliotekų paslaugomis.</p> <p>Atsižvelgiant į Bibliotekos paslaugų poreikius bei iššūkius, buvo suformuluoti Bibliotekos veiklos prioritetai, nustatantys svarbiausius siekiamus pokyčius: Užtikrinti informacijos prieinamumą, pilnumą ir įvairovę, stiprinti bendruomenės informacinių technologijų (IT) gebėjimus. Didinti Širvintų kraštui reikšmingo paveldo sklaidą, kurti kraštotyros fondo informacinį skaitmeninį turinį ir užtikrinti jo naudojimą. Sudaryti sąlygas bendruomeniškumo, kūrybiškumo ir saviraiškos skatinimui Bibliotekoje ir jos padaliniuose, plėsti Bibliotekos paslaugų kokybę ir darbo formų įvairovę. Stiprinti bibliotekų infrastruktūrą, atnaujinti personalo kompiuterinę ir programinę įrangą. 2018-2020 metų laikotarpiu bus svarbūs ir bibliotekų paslaugų kokybė ir jų asortimentas bendruomenei, naujų vartotojų pritraukimo į bibliotekas, bibliotekų optimizavimo klausimai.</p> <p>Viešoji biblioteka savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Bibliotekų įstatymu, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Viešųjų pirkimų įstatymu, Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymais patvirtintais teisės aktais, Širvintų rajono savivaldybės tarybos sprendimais, administracijos direktoriaus įsakymais, Bibliotekos nuostatais, kitais teisės aktais. Biblioteka</p>	

vykdo visus reikalavimus, nustatytus galiojančiuose visų bibliotekų veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose ir privalomuose taikyti standartuose.

Politiniai veiksniai. Pagrindiniai valstybės raidos strateginiai dokumentai sudaro pakankamas politines prielaidas bibliotekos raidai. Viešosios bibliotekos tikslai ir kryptys 2018-2020 m. yra nustatytos atsižvelgiant į Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“ (Žin. 2012, Nr.61-3050), Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011-2019 m. metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 16 d. nutarimu Nr. 301 (Žin., 2011, Nr. 33-1547). Siekis sukurti valstybėje žinių visuomenę įteisintas Valstybės ilgalaikės raidos strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. lapkričio 12 d. nutarimu Nr. IX-1187 (Žin., 2002, Nr. 113-5029) kaip ilgalaikis ir pirmasis valstybės raidos prioritetas, siejamas su demokratijos ir pilietiškumo, ekonomine bei socialine plėtra, gyventojų kompetencijos bei kultūrinio tapatumo išsaugojimo tikslais. Bibliotekai aktualus dokumentas - Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės, patvirtintos LR Seimo 2010 m. birželio 30 d., kuriomis siekiama įtvirtinti kultūrą kaip strateginę valstybės raidos kryptį, suteikti kultūros politikai prioritetą, gerinti esamos kultūros politikos finansavimą. Kitas labai svarbus dokumentas - Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. 625 (Žin., 2005, Nr. 73-2649), kurioje pažymima, kad žinių visuomenė, šalia saugios visuomenės ir konkurencingos ekonomikos, yra pirmasis iš trijų ilgalaikių valstybės raidos prioritetų, kurie įtraukti į valstybės ilgalaikės plėtros perspektyvos tikslus. Įgyvendinant šio dokumento keliamus uždavinius, bibliotekai tenka reikšmingas vaidmuo užtikrinant gyventojams prieigą prie interneto, nacionalinės kultūros sklaidą ir konkurencumą. 2011 m. spalio 19 d. Lietuvos Respublikos Kultūros ministro įsakymu Nr. IV-639 patvirtinta Regionų kultūros plėtros 2012-2020 metų programa (Žin., 2010, Nr. 80-4152), kurios paskirtis – nustatyti regionų kultūros plėtros prioritetines kryptis, sudaryti sąlygas kultūros prieinamumui ir sklaidai, didinant regionų patrauklumą vietos bendruomenėms. Pagrindinis Lietuvos bibliotekų veiklą nusakantis politinis dokumentas - Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas (Žin., 2004, Nr. 120-4431), Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymo 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 straipsnių pakeitimo ir papildymo ir įstatymo papildymo 31, 61 straipsniais įstatymas (2013 m. gruodžio 23 d. Nr. XII-752), kuris nustato bibliotekų veiklos valstybinį valdymą, bibliotekų sistemą, bibliotekų fondo sudarymo tvarką, šio fondo struktūrą ir jo apsaugą. Lietuvos pasirinktos demokratinės plėtros ir informacinės bei žinių visuomenės kūrimo kryptys tiesiogiai siejasi su bibliotekos misija: sukurti lygias galimybes visiems visuomenės nariams naudotis informacijos ištekliais, dalyvauti išsilavinusios visuomenės kūrimo. Savivaldybės viešoji biblioteka dalyvauja formuojant ir įgyvendinant savivaldybės politiką ir strategiją kultūros srityje, siekia plėtoti veiklą pagal Lietuvos Respublikos ir Širvintų rajono savivaldybės kultūros politikos nuostatas bei ES gaires, pagal kurias tradicinė biblioteka transformuojama į modernią biblioteką.

Ekonominiai veiksniai. Valstybės ekonomika tiesiogiai veikia ne tik bibliotekos veiklą, bet ir rajono gyventojų poreikius ir elgseną, taip pat dalyvavimą kultūriniame gyvenime bei kultūros ir informacijos produktų vartojimą. Gyventojų finansinių pajėgumų mažėjimas suformuoja didesnę nemokamų kultūrinių, informacinių ir bibliotekinių paslaugų poreikį. Objektiviai tai gali turėti lemiamos reikšmės bibliotekų veiklos efektyvumui bei rezultatyvumui didinti. Širvintų viešosios bibliotekos veiklos efektyvumas priklauso nuo finansinių išteklių, nuo proporcingo ir tikslingo finansavimo, gaunamo iš valstybės ir savivaldybės biudžetų. Nepakankamai skiriamas finansavimo, lėtai atnaujinami dokumentų fondai. Kompiuterinės ir programinės įrangos atnaujinimas reikalauja didelių investicijų.

Savivaldybės ekonominė raida ir veiklos prioritetai tiesiogiai veikia rajono bibliotekų tinklą. Gerėjanti ekonominė rajono situacija lemia bibliotekos biudžetą, kuris palaipsniui auga. 2020 metams skirti savivaldybės asignavimai – 435,5 tūkst. eurų, iš kurių – 380,7 tūkst. eurų – atlyginimams. Dokumentų įsigijimui Kultūros ministerija skiria apie 26,4 tūkst. eurų, periodinių leidinių įsigijimui reikalingos lėšos – 6 tūkst. eurų lėšų iš savivaldybės biudžeto. Vyriausybės nutarimu knygų įsigijimui taikomas 9 % PVM mokestis, todėl galima įsigyti daugiau pavadinimų ir egzempliorių dokumentų.

Biblioteka siekia įsigyti daugiau turinčių išliekamąją vertę knygų – lietuvių literatūros kūrinių, knygų vaikams, elektroninių dokumentų, informacinių ir įvairių mokslo šakų literatūros. Didžiąją dalį vartotojų naudojamos literatūros sudaro grožinė literatūra. Visų rajono bibliotekų plotas – 1966 kv. m., iš jų naudingas – 1564 m². Didžiausias patalpas turi Viešoji biblioteka – 649 kv. m. (naudingo – 498 kv. m.).

Viešosios bibliotekos ir filialų materialinė bazė stabili.

2021 metų pradžiai rajono bibliotekų paslaugomis naudojosi didelis procentas savivaldybės gyventojų – 18,4 proc. Kaimuose ir miesteliuose jis viršija 14,02 proc. Bendras bibliotekų vartotojų skaičius visose rajono bibliotekose, nežymiai sumažėjo – 2021 m. pradžioje bibliotekų vartotojų buvo 2782. Problemiškas naujų vartotojų pritraukimas į bibliotekas, ypač neramina lankytojų mažėjimas. Kinta vaikų ir jaunimo interesai: jie mažiau domisi grožine ir įvairių mokslo šakų literatūra ir daugiau laiko skiria informacinėms technologijoms, daugiau domisi kompiuteriniais žaidimais.

Socialiniai veiksniai. Bibliotekose sudarytos sąlygos viešai prieigai prie informacijos ir interneto visų socialinių ir amžiaus grupių žmonėms. Viešoji interneto prieiga, kompiuterinio raštingumo mokymai yra bibliotekos veiklos kryptys, kuriančios prielaidas spartesniam perėjimui į žinių ekonomiką ir žinių visuomenę.

2020 metais didžiausia bibliotekų vartotojų grupė – moksleiviai ir studentai. Antra pagal dydį vartotojų grupė – pensininkai. Nemaža dalis bibliotekos vartotojų priklauso socialinės atskirties grupėms: bedarbiai, pensininkai, neįgalieji, vaikai, augantys skurdžiose ar nepilnose šeimose ir pan. Plečiamas šių vartotojų grupių aptarnavimas – knygnešių pagalba senjorai ir neįgalieji jie aptarnaujami namuose (pagal pageidavimą), palaikomi glaudūs ryšiai su socialinėmis ir globos įstaigomis, organizuojami gyventojų kompiuterinio raštingumo mokymai bedarbiams ir kita. Taip pat labai menkai naudojama kompiuterinė programa JAWS, kuri sudaro galimybes akliems bendrauti su kompiuteriu lietuvių kalba ir MAGic silpnaregiams, kuri leidžia padidinti bet kurios ekrano vietos vaizdą, palengvindama darbą su kompiuteriu silpniau matantiems žmonėms. Mokantys naudotis kompiuteriu, neregiausiai tokias programas norėtų turėti namuose – arba bibliotekininkai turi priimti iššūkį ir sugebėti apteikti šias paslaugas kitaip. Gyventojai per mažai kasdieniniame darbe naudoja viešąsias elektronines (e-valdžios, e-bankininkystės, e-sveikatos ir kitos duomenų bazės), pirmenybę teikdami rekreacijai ir laisvalaikiui virtualioje erdvėje. Jaunimo skaitymo, informacijos rinkimo įpročiai vis labiau pagrįsti internetinės komunikacijos priemonėmis ir dalis tradicinių bibliotekos paslaugų tampa nereikalingos, todėl reikia ieškoti naujų darbų formų, kurios padėtų tiksliau identifikuoti vartotojų poreikius ir patenkinti jų reikmes.

Technologiniai veiksniai. Pastarojo meto informacinių technologijų raida ir taikymas viešosiose bibliotekose sudarė palankias sąlygas iš esmės patobulinti darbo procesus ir gerinti veiklos efektyvumą. Naujų technologijų įtaka lemia naujų bibliotekos paslaugų atsiradimą ir prieinamumą. Viešoji biblioteka yra LIBIS (Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos) projekto dalyvė nuo 2003 m. LIBIS infrastruktūra ir Lietuvos specialistų sukurta programinė įranga leido ženkliai pagerinti ir išplėsti informacijos perteikimo vartotojams galimybes, kompiuterizuoti bibliotekinius, bibliografinius, statistinius ir kt. procesus. Nuo 2009 m. sukurtas ir naujais analiziniais aprašais pildomas elektroninis katalogas. Veikia Komplektavimo, Katalogavimo, Skaitytojų aptarnavimo, Skaitytojų kontrolės, Skaitytojų registracijos, Tarpbibliotekinio abonemento, Skaitytojų aptarnavimo ataskaitos posistemiai, elektroninė paslauga „Klausk bibliotekininko“. Dalyvaujant projekte „Bibliotekos pažangai“, kurio tikslas – stiprinant ir panaudojant viešųjų bibliotekų pajėgumus, pasiekti, kad Lietuvos gyventojai, ypač kaimiškose vietovėse, o taip pat socialinės grupės, tarp jų neįgalieji, žymiai geriau naudotųsi informacinių technologijų galimybėmis informacijos gavimui ir bendravimui. Prieiga prie interneto išsiplėtė: VB ir 18 struktūrinių padalinių (filialai) turi 100 kompiuterizuotų darbo vietų, iš jų 70 kompiuterizuotas darbo vietas vartotojams. Darbuotojai konsultuoja vartotojus paieškos internete, informacijos kopijavimo iš interneto, elektroninio pašto kūrimo ir kt. klausimais, pradėta organizuoti kompiuterinio raštingumo kursus gyventojų grupėms. Viešosios bibliotekos vartotojai gali naudotis

ne tik internetu, bet ir prenumeruojamomis duomenų bazėmis, Nacionaliniu bibliografijos duomenų banku (LNDB), LNB ir LIBIS elektroniniais katalogais.

Vidinės aplinkos analizė

Teisinė bazė. Vadovaujamosi Širvintų rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymais bibliotekos darbo klausimais. Darbo tvarką bibliotekoje apibrėžia Širvintų viešosios bibliotekos vidaus darbo tvarkos taisyklės, o darbuotojų pareigas ir teises – pareigybių aprašymai ir struktūrinių padalinių nuostatai. Bibliotekos vartotojų aptarnavimą reglamentuoja Vartotojų aptarnavimo taisyklės ir LIBIS vieningo skaitytojo pažymėjimo naudojimo taisyklės. Spaudiniai ir kiti dokumentai komplektuojami vadovaujantis Viešosios bibliotekos fondo apsaugos nuostatais.

Organizacinė struktūra. Biblioteka dirba vadovaudamasi steigėjo patvirtintais nuostatais, bibliotekos vidaus darbo tvarkos taisyklėmis, darbuotojų pareigybių aprašymais, darbų saugos ir sveikatos instrukcijomis. Bibliotekos organizacinę struktūrą sudaro viešoji biblioteka ir 18 filialų. Viešajai bibliotekai vadovauja direktorius, veikiantis pagal bibliotekos nuostatus. Viešosios bibliotekos struktūrą sudaro 1 skyrius: Skaitytojų aptarnavimo ir vaikų literatūros skyrius ir 18 struktūrinių padalinių (filialų) kaime.

Žmogiškieji ištekliai. 2020 m. pradžioje Bibliotekoje buvo patvirtinti 33 etatai, dirbo 30,90 (išsilavinimas: 13 - aukštasis, 12 - aukštesnysis, 3-kitas). Bibliotekoje dirba 30 profesionalių bibliotekininkų. Bibliotekininkai reguliariai dalyvauja mokymuose ir tobulina profesinę kompetenciją. Kasmet įvairiuose mokymuose, seminaruose dalyvauja visi rajono bibliotekininkai. Didžioji dauguma įgiję Europos kompiuterio vartotojo (ECDL) pažymėjimus, keli darbuotojai gerai moka anglų, vokiečių kalbas (su aukštuoju išsilavinimu), nemaža dalis lankę anglų kalbos kursus. Darbuotojai pastoviai tobulina kompiuterinio raštingumo žinias.

Planavimo sistema. Biblioteka savo perspektyvą planuoja atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintas vyriausybinių programų įgyvendinimo priemones: Regionų kultūros plėtros, Etninės kultūros plėtros. Trejų metų laikotarpyje bibliotekos veikla planuojama atsižvelgiant į savivaldybės strateginį veiklos planą, kuriame apibrėžiamos programinės ir finansinės bibliotekos priemonių įgyvendinimo sąlygos. Vadovaujantis strategijomis, bibliotekos padalinių vadovai rengia einamųjų metų veiklos programą, interneto svetainėse skelbia mėnesio renginių planus, kasmet rengia pajamų ir išlaidų sąmatas ir atsiskaito už gautų finansinių asignavimų panaudojimą. Už bibliotekų veiklą atsiskaito steigėjui, Kultūros ministerijai, Nacionalinei Martyno Mažvydo ir Vilniaus apskrities bibliotekoms, rengiant metinę statistinę ir žodinę ataskaitas. Rodikliai ir veikla stebima, analizuojama ir aptariama kas mėnesį vykstančiuose bibliotekos specialistų pasitarimuose.

Bibliotekos veiklos planavimo sistema skirstoma pagal apibrėžiamų veiklos rezultatų pasiekimo trukmę, planai sudaromi atsižvelgiant į jau suplanuotus ilgalaikius tikslus, patvirtintą strategiją ir jai įgyvendinti numatytą programą. Planuose numatoma, kaip optimaliai panaudoti turimus ir planuojamus gauti finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius misijai vykdyti ir užsibrėžtiems strateginiams tikslams pasiekti. Biblioteka savo perspektyvą planuoja vadovaudamasi Širvintų rajono plėtros strateginiais planais ir Bibliotekos strateginiais planais.

Finansiniai ištekliai. Bibliotekos finansinius išteklius sudaro jos steigėjo ir Valstybės biudžeto lėšos ir lėšos surenkamos už mokamas paslaugas bei fizinių ir juridinių asmenų parama. Pasinaudota Kultūros tarybos programomis, Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos LIBIS centro programomis. Bibliotekų kompiuterizavimo programas rėmė Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka ir Kultūros ministerija, viešuosius interneto prieigos centrus finansavo asociacija „Langas į ateitį“ ir Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Pagal Kultūros ministerijos naujų dokumentų bibliotekoms įsigijimo programą „Visuomenės informacinis aprūpinimas ir viešosios informacijos sklaida“ naujoms knygoms bei elektroniniams dokumentams įsigyti 2020 m. skirta 26,4 tūkst. Eur. Išlieka aktuali infrastruktūros atnaujinimo ir sparčiai senstančios kompiuterinės ir programinės įrangos, dokumentų fondo atnaujinimo problema. Už mokamas paslaugas surinktos lėšos naudojamos paslaugų palaikymui ir plėtrai.

Riboti biudžetiniai asignavimai naujiems dokumentams ir duomenų bazėms įsigyti, periodikos leidiniams prenumeruoti, sutartims su internetu bei kompiuterinės įrangos priežiūros paslaugų tiekėjais sudaryti, turtui drausti ir apsaugoti, diegti filialuose LIBIS, kompiuterinei ir programinei įrangai atnaujinti, specialistų kvalifikacijai kelti. Bibliotekos kultūrinė šviečiamoji veikla, numatyta bibliotekos nuostatuose, organizuojama projektinės veiklos pagrindu. Už mokamas paslaugas surinktos lėšos naudojamos paslaugų palaikymui ir plėtrai.

Apskaitos tinkamumas. Viešosios bibliotekos valdomo turto ir finansinių išteklių apskaitą organizuoja vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu (Žin., 2001, Nr.99-3515; 2007, Nr.117-4777), Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001m. kovo 16 d. įsakymu Nr.70 (Žin., 2001, Nr.30-978; 2006, Nr.79-3119, 2008, Nr.143-5721), VSAKIS (Viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinės sistemos) nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr.1K-182. Viešoji biblioteka, vadovaudamasi bendrais apskaitos principais, teisės aktais, reglamentuojančiais jos veiklą, taiko tokią apskaitos politiką, kuri užtikrina, kad apskaitos duomenys atitiktų kiekvieno taikytino VSAFAS (Viešojo sektoriaus apskaitos finansinės atskaitomybės standartas) reikalavimus. Viešosios bibliotekos dokumentų fondo apskaita vykdoma vadovaujantis Lietuvos bibliotekų įstatymu, Lietuvos bibliotekų fondo apsaugos nuostatais (Žin., 2010-10-09, Nr. 120-6135) ir Tarptautinės bibliotekų asociacijų ir įstaigų federacijos (IFLA) rekomendacijose pateiktomis normomis

Ryšių sistema, informacinės ir komunikavimo sistemos. Biblioteka yra atvira ir bendradarbiaujanti įstaiga. Bibliotekos struktūra, paslaugos, informacija apie dokumentų fondus ir renginius, viešąsias ir elektronines paslaugas publikuojama ir reguliariai atnaujinama bibliotekos tinklapyje www.sirvintuvb.lt. Nuolat atnaujinamoje bibliotekos svetainėje teikiamos žinios apie biblioteką ir veiklą, pristatomos naujos knygos, naujienos ir informacija apie renginius, akcijas, veikia paslauga „Klausk bibliotekininko“ ir kt. Apie bibliotekos veiklą informuoja respublikinės ir vietinės žiniasklaidos priemonės, biblioteka rengia skelbimus, lankstinukus, plakatus ir kitą informacinę medžiagą apie bibliotekos veiklą. Sukurta Bibliotekos socialinio tinklo „Facebook“ paskyra. Visos darbuotojų darbo vietos kompiuterizuotos, komunikavimui naudojama elektroninis paštas ir Microsoft bendravimo sistema Lync.

Vidaus darbo kontrolė. Bibliotekos veiklą reglamentuoja bibliotekos, skyrių ir filialų nuostatai, darbuotojų pareigybių aprašymai. Vidaus darbo kontrolė vykdoma vadovaujantis vidaus darbo tvarkos taisyklėmis ir atskirų darbo procesų organizavimo tvarkomis. Viešosios bibliotekos ir jos struktūrinių padalinių bibliotekinio darbo kontrolė vykdoma pagal parengtą Viešosios bibliotekos veiklos planavimo ir atsiskaitymo tvarką.

SSGG analizė

Stiprybės:

1. Biblioteka atvira bendruomenei, teikia nemokamas kultūrinės ir informacinės paslaugas.
2. Dirba patyręs ir kvalifikuotas, pastoviai tobulinantis savo kvalifikacinius gebėjimus, personalas.
3. Dalyvavimas įvairiuose projektuose atveria galimybes gerinti materialinę – techninę bazę, plėsti paslaugas įvairioms bendruomenės grupėms ir tobulinti personalo administracinius gebėjimus.
4. Bendruomeniškumas, geri ryšiai su savivaldybės įstaigomis, organizacijomis.
5. Kompiuterizuoti visi pagrindiniai bibliotekiniai darbo procesai (įdiegta LIBIS programinė įranga).
6. Sėkmingas krašto fondo dokumentų skaitmeniniams ir sklaida informacinėje erdvėje.
7. Bendradarbiavimas su kultūros, švietimo visuomeninėmis organizacijomis ir bendruomenėmis.
8. Teikiamos unikalios edukacinės paslaugos savivaldybės ir respublikos mokyklų ugdytiniams, jie skatinami mokytis ir tobulinti kompiuterinius ir meninius gebėjimus.
9. Ugdomi bendruomenės kompiuteriniai gebėjimai, užtikrinama viešosios interneto prieigos paslauga.

Silpnybės.

1. Riboti biudžetiniai asignavimai bibliotekos funkcijoms vykdyti.

2. Nėra atliekami lokaliniai vartotojų tyrimai, netiriama bibliotekos lankytojų pasitenkinimas bibliotekos paslaugų kokybe ir gyventojų lūkesčiai.
3. Mažas elektroninių dokumentų ir prenumeruojamų duomenų bazių panaudojimas, neskatinamas elektroninių knygų ir išteklių naudojimas bibliotekose.
4. Kvalifikuotų specialistų, baigusių mokslus, stoka.

Galimybės.

1. Dalyvavimas strateginėse iniciatyvose ir bibliotekų plėtros projektuose (stiprina personalo kompetencijas, kelia bibliotekos prestižą).
2. Vaikų ir jaunimo kūrybingumo, saviraiškos bei dalyvavimo kultūrinėje raiškoje skatinimas, į meno veiklas įtraukti socialinės atskirties grupių vaikus ir jaunimą.
3. Naujų informacinių bei kultūrinių bibliotekų paslaugų plėtra gyventojams ir socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms.
4. Bibliotekos ir jos paslaugų matomumas ir pripažinimas bendruomenėje bei žiniasklaidoje (stiprina konkurencingumą su kitomis kultūros įstaigomis).
5. Kraštotyros ir nepublikuotų dokumentų fondų skaitmeniniams ir perkėlimas į elektroninę erdvę.
6. Partnerystės ryšiai su Lietuvos ir užsienio (Lenkijos, Latvijos ir kt.) bibliotekomis (suteikia galimybę tobulinti bibliotekininkų teorinio ir praktinio darbo įgūdžius).

Grėsmės.

1. Kompiuterinės technikos, kompiuterių tinklų susidėvėjimas ir senėjimas kelia grėsmę tiesioginėms bibliotekų funkcijoms.
2. Nepakankamas Bibliotekos veiklų finansavimas siaurina bibliotekos veiklos galimybes, daro įtaką jos paslaugų ir dokumentų fondo kokybei ir kultūrinių renginių įvairovei.
3. Interneto ryšio, kompiuterinės technikos išlaikymo, apsaugos problema.
4. Prasta kai kurių Viešosios bibliotekos filialų patalpų būklė (sanitarinių mazgų, vandentiekio nebuvimas ir kt.) menkai šildomos filialų patalpos mažina bibliotekų funkcionalumą ir patrauklumą.
5. Mažėja bibliotekos vartotojų (rajono gyventojų mažėjimas. Emigracija į užsienį, nedarbo ir socialinės įtampos problema).
6. Mažėjantis gyventojų, ypač vaikų ir jaunimo poreikis skaityti, didėjanti priklausomybė nuo IT ir kompiuterinių žaidimų, mažina skaitymo patrauklumą, lemia šių vartotojų grupių lankomumo mažėjimą.

Strateginio tikslo pavadinimas:

Užtikrinti Bibliotekos prieinamumą ir visoms bendruomenės grupėms, plėsti tradicinių ir elektroninių paslaugų įvairovę, skatinti skaitymą, informacijos ir kultūros naudojimą.

Kodas

01

Įgyvendinant šį strateginį tikslą vykdoma programa: Bendruomenės informacinis aprūpinimas, dalyvavimo kultūriniame gyvenime aktyvinimas, vartotojų poreikius atitinkančios bibliotekų patalpos, paslaugų plėtra ir viešųjų erdvių įveiklinimas.

Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešosios bibliotekos

PROGRAMOS APRAŠYMAS

Biudžetiniai metai	2021-2023 m.		
Asignavimų valdytojas, kodas	Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešoji biblioteka, 190382821		
Vykdytojas, kodas	Širvintų rajono savivaldybės Igno Šeiniaus viešoji biblioteka, 190382821		
Programos pavadinimas	Bendruomenės informacinis aprūpinimas, dalyvavimo kultūriniame gyvenime aktyvinimas, vartotojų poreikius atitinkančios bibliotekų patalpos, paslaugų plėtra ir viešųjų erdvių įveiklinimas.	Kodas	01
Programos parengimo argumentai	Programa parengta, siekiant kryptingai įgyvendinti strateginius savivaldybės tikslus kultūros politikos srityje. Įgyvendinant bibliotekos programą, pirmiausia bus vykdomos programos, numatytos: Širvintų rajono strateginiame veiklos plane 2021-2023 m., Širvintų rajono strateginiame veiklos plane 2021-2023 m. ir Širvintų rajono strateginiame plėtros plane iki 2023 m. Sudarant bibliotekos strategiją atsižvelgta prioritetai: mažinti socialinę atskirtį, užtikrinti kokybiškas kultūros paslaugas, skatinti gyventojų aktyvumą, didinti kultūrinės aplinkos ir paslaugų kokybę bei prieinamumą Bibliotekos programoje numatytais priemonėmis siekiama ugdyti gyventojų bendrąją kultūrą, skatinti naudotis bibliotekomis, identifikuoti ir tenkinti jų informacinius ir kultūrinius poreikius, pritraukti naujus vartotojus į biblioteką, siūlant jiems pasinaudoti neformaliomis ir viešosiomis susitikimų erdvėmis bibliotekose, įvairialype informacija. Siekiama, kad savivaldybės bibliotekos taptų bendruomenės susibūrimų vieta, kurioje patogiu ir malonu praleisti laisvalaikį, kurti, siekti žinių ir kokybiškos informacijos, pasinaudoti viešosiomis elektroninėmis paslaugomis.		
Ilgalaikis prioritetasis (pagal SSP)	Kultūros paslaugos, paveldosaugos ir turizmo plėtros programa	Kodas	06
Šia programa įgyvendinamas įstaigos strateginis tikslas	Užtikrinti Bibliotekos prieinamumą visoms bendruomenės grupėms, užtikrinti kokybiškas tradicines ir elektronines paslaugas, plėsti jų įvairovę, skatinti skaitymą, informacijos ir kultūros naudojimą	Kodas	01
Programos tikslas	Teikti kokybiškas ir modernias kultūros, informacijos, edukacines ir rekreacijos paslaugas, atitinkančias Širvintų krašto bendruomenės poreikius.		
<p>Programos aprašymas. Vykdam programą, Biblioteka siekia užtikrinti informacijos išteklių, atitinkančių kintančios visuomenės poreikius, kaupimą bei teisę į šią informaciją kiekvienam lankytojui, skatinti kultūrinę tradiciją rajone, kaupti ir saugoti krašto etnines, materialines ir dvasines vertybes, pateikti įvairias, kokybiškas, visiems prieinamas kultūros paslaugas.</p> <p>Tikslo įgyvendinimo aprašymas: (aprašomi uždaviniai, priemonės, rezultato kriterijai) Tikslu siekiama efektyviai organizuoti rajono bibliotekų veiklą, sėkmingai įtraukti įvairaus amžiaus ir socialinės padėties gyventojus į savarankiškas ir organizuotas kultūros veiklas.</p> <p>Rezultato vertinimo kriterijus:</p>			

Organizuotų kultūros renginių skaičiaus pokytis (lyginant su ankstesniais metais), proc. Tikslui pasiekti numatoma įgyvendinti uždavinius:

1 Uždavinys. Užtikrinti rajono bibliotekų funkcionavimą ir paslaugų plėtrą. Biblioteka numato:

Vykdyti dokumentų fondų formavimą, atnaujinti dokumentų fondą rajono bibliotekose.

Plėtoti informacines technologijas ir atnaujinti kompiuterinę techniką.

Organizuoti įvairias kraštiečių, kalendorines šventes, turiningo laisvalaikio praleidimo renginius, parodas. Sudaryti sąlygas kiekvienam bendruomenės nariui įsitraukti į kūrybinę–meninę veiklą, surasti mėgiamą laisvalaikio formą ir tokiu būdu realizuoti save.

Produkto vertinimo kriterijai:

Modernizuotų, su atnaujinta materialine baze ir kompiuterine technika bibliotekų skaičius.

Atnaujintas rajono bibliotekų dokumentų fondas.

Bibliotekų fondų apyvarta, išduotis ir skaitomumas.

Įsigytų dokumentų skaičius.

Bibliotekų vartotojų ir renginių lankytojų skaičius.

Surengtų švenčių, renginių, parodų skaičius.

Bibliotekų paslaugomis pasinaudojusiųjų skaičius.

Strateginio tikslo siekis – kurti plačiai prieinamą viešąją informacinę ir kultūrinę erdvę Širvintų rajono savivaldybės bibliotekose. Įgyvendinant šį tikslą dalyvauja visos Širvintų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos: Igno Šeinaus viešoji biblioteka ir jos padaliniai: 18 bibliotekos filialų savivaldybės kaimiškoje teritorijoje.

Rajono bibliotekų paslaugomis 2020 metų pabaigoje naudojosi proc. rajono gyventojų, jose registruoti 2782 vartotojai. Rajono bibliotekų dokumentų fondo dydis 83,5 tūkst. fizinių vienetų, naujų leidinių pasiūla gyventojams 5712 (1172 pavadinimų). Bibliotekos prieinamos visoms bendruomenės grupėms, čia nuolat vyksta aktyvi bendruomenės kultūrinė veikla ir neformalūs susibūrimai. 2020 metų pabaigoje rajono bibliotekose vyko kultūrinių ir edukacinių: 543 renginiai (331 parodos), kompiuterinio raštingumo tobulinimui skirta 512 valandų. Bibliotekose skatinamas skaitymas, informacijos apie krašto paveldą sklaida, bendruomenės kultūrinė veikla ir neformalūs susibūrimai. Bibliotekos lankytojams ir vartotojams teikiamos dokumentų (knygų ir periodinių leidinių) panaudos į namus ir viešosios interneto prieigos paslaugos. Bibliotekos strateginio tikslo įgyvendinimas sudaro sąlygas žmogui stiprinti gebėjimus ar atnaujinti žinias, prisitaikyti prie šiuolaikinio gyvenimo pokyčių, mėgautis literatūra, domėtis istorija ir naujovėmis, maloniai praleisti laisvalaikį, ugdyti bendruomeniškumą ir integruotis į bendruomenę. Tikimasi sulaukti ir vartotojų bei lankytojų pagausėjimo. Informacinės erdvės plėtrai – bibliotekų aprūpinimas dokumentais: knygomis (pagrindinis tiekėjas – LR Kultūros ministerija) – ne mažesniu nei 2019-aisiais –12,9 tūkst. Eurų; periodiniais leidiniais (Širvintų rajono savivaldybė). Tradicinių ir elektroninių paslaugų kokybei užtikrinti – palaipsniui atnaujinti kompiuterinę techniką, palaikyti efektyvų interneto ryšį. Paslaugų plėtrai ir įvairovei – kurti edukacines, interaktyvias programas įvairaus amžiaus vartotojams, vykdyti neformaliojo švietimo programas. Skaitymo skatinimui – rengti skaitymo skatinimo projektus, pritraukiančius naujus vartotojus į bibliotekas. Krašto paveldo plėtrai – ieškoti novatoriškų sklaidos formų. Bibliotekos strateginio tikslo įgyvendinimas sudaro sąlygas kiekvienam bendruomenės nariui gauti kokybišką informaciją, lavinti gebėjimus, prisitaikyti prie šiuolaikinio gyvenimo pokyčių, mėgautis literatūra, domėtis naujovėmis, turiningai ir maloniai praleisti laisvalaikį, savirealizuotis kultūrinėse erdvėse, ugdyti bendruomeniškumą ir integruotis į bendruomenę. Vertinant ar bus pasiektas šios programos tikslas, bus vertinama, kiek procentų gyventojų sutelkta Igno Šeinaus viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose. Siekiant užtikrinti 2021-2023 metais rajono bibliotekų lankytojams ir vartotojams palankias įvairiai veiklai sąlygas, numatomi uždaviniai ir konkrečios priemonės.

2. Rajono bibliotekų fondų atnaujinimas. Bibliotekos fondus atnaujinti LR Kultūros ministerijos lėšomis, kruopščiai atrenkant literatūrą, ir ieškant kitų finansavimo šaltinių. Planuojama įsigyti inventorinių dokumentų: 2021 m. – 4000 vnt.; 2022 m. – 4000 vnt.; 2023 m. – 4000 vnt.

3. Skatinti visų bendruomenės grupių telkimą bibliotekose ir skaitymą, gerinti informacijos ir kultūros prieinamumą, užtikrinti bibliotekos paslaugų kokybę ir įvairovę.

Priemonės. 2021 - 2023 m. Biblioteka siekia plėsti savo paslaugas ir prieinamumą, telkti naujus vartojus, ypač vaikų ir jaunimo grupių atstovus, tapti bendruomenės susibūrimų ir saviraiškos vieta. Tuo tikslu formuojami Viešosios bibliotekos ir filialų dokumentų fondai, užsakomos naujos knygos ir periodiniai leidiniai, kuriamas ir papildomas elektroninis katalogas ir tobulinama informacijos paieškos sistema, diegiama Lietuvos integrali informacijos sistemos (LIBIS) plėtra į padalinius. Siekiant geresnio fondų panaudojimo ir aktualumo, nurašomi nepaklausūs leidiniai, užsakomi dokumentai elektroninėse laikmenose. Plečiantis viešųjų elektroninių paslaugų įvairovei, biblioteka siekia didinti bendruomenės skaitmeninius gebėjimus ir moko įvairių socialinių grupių gyventojus kompiuterinio raštingumo pagrindų bei juos konsultuoja. Elektroninių bibliotekos paslaugų įvairovė ir prieinamumas, skatina bibliotekos krašto fondo, regioninės informacijos ir rankraštinių dokumentų skaitmeninimą ir virtualių parodų rengimą bibliotekos tinklapyje. Kasmet bibliotekose apsilanko apie 65 tūkst. lankytojų, todėl biblioteka, kaip viešoji erdvė, bendruomenės saviraiškos skatinimui ir konsolidavimui, yra labai svarbi. Todėl viena svarbiausių priemonių – pritaikyti bibliotekų patalpas šiandieninėms reikmėms, užtikrinti jų funkcionalumą ir jaukumą, reguliariai atnaujinti kompiuterinę ir programinę įrangą.

Bibliotekų kultūriniai renginiai yra įvairūs, nemokami ir prieinami visai bendruomenei

Bibliotekos kultūriniai renginiai, naujų paslaugų pristatymai, edukaciniai užsėmimai įtvirtina bibliotekos kaip bendraujančios ir bendradarbiaujančios įstaigos įvaizdį. Rengiami bibliotekų paslaugų plėtros projektai ir jų rezultatų pristatymas bendruomenei, straipsniai bibliotekos tinklapyje, vietinėje ir respublikinėje spaudoje didina bibliotekos žinomumą.

Numatoma 2021-2023 metais: Užtikrinti rajono kultūros tradicijų tąsą, organizuojant kasmetinį „Poezijos pavasarį“, Nacionalinę Lietuvos bibliotekų savaitę, Šiaurės šalių bibliotekų savaitę, Suaugusiųjų švietimo savaitę; pažymint kraštiečių jubiliejines datas; minint Vaikų knygos, Spaudos atgavimo, Kalbos ir knygos dienas, valstybines ir kt. minėtinas datas ir šventes.

Dalyvavimas Lietuvos viešųjų bibliotekų asociacijos bibliotekų nominacijų konkurse – pasidalijimo darbo patirtimi. Dalyvavimas įvairiuose kultūros renginiuose, konferencijose, ekskursijose, išvykose į kitas bibliotekas, ugdo bibliotekininkų bendrą kultūrinį išprusimą, taip pat dalijamasi patirtimi profesinėje, kultūrinėje veikloje. Iš Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos mažosios studijos transliuojamos tiesioginės transliacijos suteikia galimybę išklausti specialistų pranešimus, skirtus tiek bibliotekų darbuotojams tiek bibliotekų lankytojams. Su bibliotekinės veiklos naujienomis, įvairia informacija, bibliotekų darbuotojai yra konsultuojami, supažindinami pasitarimų metu, LYNC bendravimo programa, el. pašto pagalba. Kasmet pasižymėję darbuotojai įvertinami bibliotekos, rajono, respublikos mastu padėkos raštais.

Numatomas programos įgyvendinimo rezultatas: Įgyvendinus programos tikslus, uždavinius ir priemones, bus užtikrinama bibliotekų paslaugų plėtra, vis daugiau gyventojų įtraukiant į savarankiškas ir organizuotas kultūrinės veiklas. Bendruomenės informacinių ir kultūrinių poreikių tenkinimas ir telkimas bibliotekose, sudarytos palankios sąlygos informacijos paieškai, kultūrinei saviraiškai, mokymuisi ir laisvalaikio praleidimui.

Galimi programos vykdymo ir finansavimo variantai: Bibliotekos biudžeto lėšos, Specialiųjų programų lėšos, Valstybės lėšos, kitos lėšos.

Širvintų rajono plėtros strateginio plano dalys, susijusios su vykdoma programa: Širvintų rajono savivaldybės 2021-2023 m. strateginis veiklos planas

Strateginis tikslas. Vykdyti kultūrinę veiklą savivaldybėje, gerinti kultūros paslaugų prieinamumą, ir didinti kultūros informacijos sklaidą visuomenėje, efektyviai organizuoti kultūros įstaigų veiklą. Uždavinys: užtikrinti visuomenės kultūrinius ir sporto poreikius, remti turizmo plėtrą ir vietos bendruomenės iniciatyvas.

Priemonė: Kultūrinės, šviečiamosios veiklos vystymasis (projektai)

Širvintų rajono savivaldybės 2020-2022 m. strateginis veiklos planas

2. Prioritetinė sritis. Rajono patrauklumo didinimas.

Strateginis tikslas 2: Aktyvinti bendruomeninę, kultūrinę, sportinę veiklą bei didinti rajono turistinių ir rekreacinių patrauklumą. 03 programa: Kultūros, sporto, bendruomenės, vaikų ir jaunimo aktyvinimo programa. Širvintų rajono plėtros strateginis plėtros planas iki 2022 m. 2 Prioritetinė

sritis. Sumanios visuomenės ir socialinės gerovės kūrimas. Tikslas 2.3. Užtikrinti kokybiškas kultūros ir sporto paslaugas, skatinti gyventojų aktyvumą. Uždavinys 2.3.1. Didinti kultūrinės aplinkos ir paslaugų kokybę bei prieinamumą. 2.4.2 uždavinys. Optimizuoti kultūros objektų tinklą, skatinti bendruomenines kultūros iniciatyvas. 2.3.1 uždavinys. Didinti kultūrinės aplinkos ir paslaugų kokybę bei prieinamumą

Širvintų rajono savivaldybės Viešosios bibliotekos (toliau-Viešoji biblioteka) 2021–2023 metų veiklos planas skirtas numatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimui. Šis planas atitinka Širvintų rajono savivaldybės 2020-2022 m. strateginiame plane numatytus tikslus. Viešosios bibliotekos 2021–2023 metų veiklos planas buvo rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. rugpjūčio 25 d. Nr.1220, 2012 m. spalio 16 d. Nr. 1257 nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimo Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“ pakeitimu“. (Valstybės žinios, 2012-10-20, Nr. 122-6140), Širvintų rajono savivaldybės 2020-2022 metų strateginiu veiklos planu.